

Kendi Topraklarının Efendisi Müslümanlar

Yıllarca süren emperyalizmin verdiği acılara insanı şaşkırtan bir sabırla katlanan Müslüman toplumlar ile tüm Doğulular en sonunda kendi yurtlarında efendi gibi yaşamak istediklerini belirtiyorlarsa, bundan ötürü onları kim eleştirebilir? Aslında, aynı şeylerin işin içine belirli tutkular girince çok başka türlü anlatıldığı, hatta şartlara göre büsbütün ters düz edildiği doğrudur. Söz gelişi, Batılılar da yabancı istilaya karşı direndikleri zaman bunun adına “vatanseverlik derler öve öve göklere çıkartırlar, aynı tavır ve söylemi Doğulular yapınca bunun adına yobazlık tanımlamasını yapar, yabancı düşmanlığı algısını oluştururlar.

Bazıları, beşeriyetin Doğu ve Batı diye ikiye bölünmesinin bir gerçeği yansıtmıyıp yansıtmadığını sorguluyor. İçinde yaşadığımız zaman dilimi söz konusu olduğu sürece bu konu tartışma götürmez. Her şeyden önce, Avrupa ve Amerika'nın ortaklaşa paylaştıkları bir Batı uygarlığının varlığını bu uygarlığa biçilen değer gezegenimizin tüm güç ve yaptırım olanaklarını elinde bulunduran bu blok kendi kültür, değer ve kavramlarını yüksek kapital güçlerini kullanarak dünyayı kendi değerleri ekseninde asimilasyona zorladılar büyük oranda da başarılı oldular. Doğu kültür ve yaşam şekillerine gelince, bir değil birkaç Doğu uygarlığı söz konusudur ama ‘geleneksel dediğimiz uygarlığa ait bazı özelliklerin hepsinde ortak olması ve Batı uygarlığının aynı özelliklerinden yoksun oluşu Doğu ile Batı arasındaki ayrımın ve karşıtlığın sağlam ölçülere dayanması için yeterli gerekçelerdir.

Ülkemizde ve Müslüman diğer toplumlarda küreselleşmenin verdiği değişim ve dönüşümün etkisinde kalan modernizmin verdiği kuralsız yaşamın cazibesi ile din dışı kurgulardan daha tutarlı bir şeyler arayan ama sürüp giden karmaşanın ortasında nereye başvuracağını bilemeyen insanları kendilerine çekmek için batı kültür ve değerlerini gezegenimizin tek medeniyet, çağdaşlık yâda uygarlık yaşam şekli olduğunu önümüze koyanlar, devlet yönetimi ve uygulamada ise her türlü batı uygulama ve yasalarını ret ederek evrensel hiçbir hukuki uygulamayı kapsamayan yaşam şekline zorladılar. İslam ile Anadolu ve aile kavramının bize verdiği tüm insani ve İslami kazanımların yerine batı değer, kavram, kültür ve inançlarına önce uyum sonra asimilasyon etme tuzağına düştüler. Batılılaşmış Müslümanlar gerçek İslami yaşam

ve düşünceleri bilmedikleri için, isteseler de bu düşünceleri Batı da yayamazlar ve asla evrensel bir uyum amaçları da olamaz. Bunların gerçek amacı bunun tam tersidir yani doğuyu batıya tüm değer, kavram, kültür ve inançlarıyla asimile etmektir.

Batılılaşmış yâda batılılaşmayı kazanım kabul eden kesimler Doğu'nun inanç, değer, kavram ve kültürlerinden arındırılıp aile kavramını söküp attıktan ve Doğu'yu Avrupa da, Amerika da kendilerine ezberletilen kuramlara uydurduktan sonra Batı'ya dönüp marifetlerini sergilemek peşindedirler.

Geleneksel bir nitelik taşıyan uygarlıklarda tefekkür entelektüel” sezginin her şeyin kendine “gönderilebileceği” bir ilke durumundadır. Bir başka deyişle “entelektüel” sezgi-ister sonuç, ister çeşitli gerçeklik düzlemlerindeki uygulamalar biçiminde olsun başka her şeyin kendisine bağlandığı asıl temeli oluşturan katıksız metafizik öğretilerdir. Bu özellikle toplumsal yasalar için doğru olmakla birlikte, bilimler küresine özgü sayılan ve bu tür uygarlıklarda ancak mutlak ve temel bilgiye bağlı olan bilim dalları içinde geçerlidir. Bu bilimler adeta bu temel bilginin uzantıları veya yansımaları gibidir. Gerçek sıralama her yerde her zaman bu şekilde korunmuştur.

Değişim, yenilenme her zaman her koşulda doğru bir karar ve sağlam bir etken midir? Statükoya başkaldırmak hep çağdaşlık anlamını taşır mı? Yoksa değişim, insanın var oluşuna endeksli ve insanı kıymetli, huzurlu kılan ve insanca yaşamaya elverişli bir değişim mi doğru değişimdir? Resmi makamların veya sosyal, toplumsal yaşamın yok saydıkları ötekileştirdikleri veya her şeyi, her anı bilinçaltında özgürce yaşamak isteyenler, her değişime gözü kapalı destek verebilir. Ancak bu doğru mudur? Durmadan değişim adına değerlerle, kavramlarla inançlarla oynamanın onları yok ederek ya da yozlaştırarak insanoğlunun geleceğini karartıyoruz. Yani aydınlığa giden yol iyi analiz edilmediğinden ve bu analizlere göre dizayn edilmediğinden aslında karanlığa giden yola mı dönüştü?

Batılılaşma olarak algılanan kavram etimolojik bakışla kabul edilebilir. Modern dünyanın dinamiklerini batı kültürü daha iyi özümsemişse bu sürece ‘batılılaşma’ diyerek bir özdeşlik kurmak gayet mantıklı. Önemli olan ‘batılılaşma’ nın algılanma biçimidir. Tanzimat’tan bu yana ivme kazanan bu süreci analiz ettiğimizde ‘öz’ de değil ‘biçim’de bir batılılaşma süreci

yaşandığını müşahede ederiz. Yani fikri altyapısından yoksun bir modernleşme algısı yani devlet asla batılasmadı tüm güç ve uygulamaları ile muhafazakâr hata çoğu yasa ve yapılanmalarında keskin batı karşıtı ve sürekli batıdan tenkit alan anti demokratik bir sistem uyguladı. İşte bu noktada trajedi başlıyor. İnanılan şeyle icra edilen şey arasında doğal ve kaçınılmaz bir çatışma birey ve toplum hayatında kendini gösteriyor. Kişiliğin tekâmülü için gerekli olan doğal seleksiyon bu çatışma yüzünden engelleniyor. İkisinden de tamamen vazgeçemeyen birey kendince bir sentez geliştirip bu telakkisini yaşam biçimine yansıtıyor. Ancak ortaya çıkan bu garip bileşim ise bütün bu iç çatışmaların tetikleyicisi oluyor. İki farklı sosyolojik yapıya ayak uydurmaya çalışan söz konusu birey bu kez maskelerle geleneksel yaşam algısını gizlemeye çalışıyor. Bu ise kişilik bozukluğuna ve yozlaşmaya neden oluyor. Birbirinden bütünüyle farklı yaşam konseptlerine uyum sağlamak için farklı kişiliklere bürünen birey bunu yaparken çoğunlukla bir suçluluk duygusuna kapılıyor. Bu duygunun tetiklediği eleştirel yaklaşımı kendi öz benliğine kanal ize ederse yoğun iç çatışmaların nihayetinde bu ikilemden kurtuluyor. Fakat bu dirayeti gösteremeyenler ise tipik bir savunma refleksiyle bu suçluluk duygusunu dış dünyaya kanal ize ediyor ve koşulları suçlamaya başlıyor. Ve böylece kendi öz benliğinden giderek uzaklaşıyor; başkalaşılıyor. Özelde birey için örneklediğimiz bu tez genelde toplum içinde geçerlidir. Bireyde karşımıza çıkan suçluluk duygusu bu kez ‘toplum vicdanı’ şeklinde kendini göstermektedir. Yukarıdaki formulasyon gereği vicdan ile icraat arasında bir mutabakat sağlanamadığı için toplumsal ahenk ve söz konusu toplumu oluşturan bireyler arasındaki rabita bozuluyor. Bu nedenle batı değer ve kavramlarının toplumsal yaşama entegrasyonu özellikle geleneksel kökenlere sahip ülkemizde oldukça sancılı gerçekleşmektedir. Birey ve toplum inanç, aile kavramı ve ulusal değerleri ile modernizm veya batılılaşma arasında hükümlü gibi tercihe zorlanmıştır.

Çağımızın belirgin özelliği olan zihni kargaşanın bir sonucu olarak, batı hayranlığı hastalık derecesine varmış hatta sistem ve rejimler bile doğu toplumları inanç kültür ve değerlerine göre değil batı toplumları inanç değer ve kültürlerine göre dizayn ediliyor olmuştur. İslam coğrafyasında bu değişimler soysuzlaşmayı yansıttığı için her zaman kuşkuyla karşılanmalıdır. Kaldı ki, birinin kendisini “gelenekçi” ilan etmesi, geleneğin gerçekten ne anlama geldiğini bulanık da olsa mutlaka bildiğini göstermez. Hangi şartlar altında olursa olsun, bu tabirin beşeri düzlemde kullanılması söylem sahibinin manevi donanım ve yaşantıya sahip olduğu anlamına gelmemeli. Üstelik bazılarının bu konuda gördükleri düşlere rağmen İslam kültürü bir ırkın

veya bir dönemin zihniyetini yeniden temellendirmede kullanılacak “allame” bilimi değildir.

İnsanlığın daha iyi ve daha adil bir yola girmesi için dünya ve insanlık hakkındaki kavramsallaştırmamızı yeniden tanımlamaya gerek vardır. Bunun tek sebebi, başka bir gezegende yaşam bulunana kadar üzerinde yaşayıp paylaşacağımız yalnızca bu gezegene sahibiz. Öyleyse kültür, yapı, din, ırk, vs. açısından büyük farklılık ve ayrılıklarımıza rağmen daha adil ve mantıklı bir dünya yaratmayı kendimize borçluyuz. İnsan ırkı olarak daha iyi bir dünya için birlikte çalışmak kendi çıkarımızdır. Ne kadar büyük farklılıklara sahip olsak da çok sayıda ortak noktaya da sahibiz. Bizi ayıran değil bir araya getiren yönleri odaklanarak daha iyi bir dünya yaratabiliriz.

Uluslararasılaştırma ve küreselleşme dünyamızın bugüne kadar hiç görmediği ve yaşamadığı boyutlarda toplumsal değişime uğramasına yol açmıştır. Bu öylesine bir değişimdir ki, bundan önce yıllarca az gelişmiş toplumlarda sırf böylesi değişiklikler yaratmak için harcanan “eğitme ve içselleştirme” çabaları ve harcanan paraların yanında neredeyse kendiliğinden oluşan ve engellenemeyen bir olgudur. Bugün tüm ülkeler, uluslar, kültürler ve bireyler küreselleşmenin evrensel süreçlerinde yol almaktadır. Hiç bir aktörün bunun dışında kalması olası değildir. Yalnızca biraz geriden gelinebilir hepsi budur.

Uluslararasılaşma genişletilmiş anlamıyla küreselleşme ve bütünleşme için önemli bir altyapıdır ve ulusal kültürlerin gelişiminin kaynağını oluşturan yakınlaşmanın özünü açıklamaktadır. İşte bu düşüncelerden yola çıkıldığında, İslam coğrafyası toplumlarının da uluslararasılaşma ve küreselleşme olgusu ile karşı karşıya kaldığı açıktır. Uluslararasılaşma, küreselleşme ve bütünleşmenin karakterini ortaya çıkarır.

Büyük fırsatların güçlüklerin olduğu bir zamanda yaşıyoruz. İnsan medeniyeti bilim ve teknoloji alanı ile araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) alanında olağanüstü başarıların görüldüğü bir seviyeye ulaşmış bulunmaktadır. Bu, yirminci yüzyılın sonlarında ortaya çıkan büyük bilgi devriminden istifade eden bilgi toplumunun evrimine sebebiyet vermiştir. Bilim ve teknoloji alanındaki büyük ilerlemeler, küresel köy olarak anılmaya başlayan dünya düşüncesi ne yol açmıştır. Zaman ve mekân, birbirinden binlerce mil uzaklıktaki insan ve olayları yalnızca

saniyeler içinde bir araya getirebilecek bir şekilde fethedilmiştir. Suni ülke sınırları eriyip gitmiştir. İnsanların birbirlerini dünya çapında ağ-internet-üzerinden ziyaret etmeleri için vize gerekmemektedir.

Uluslararasılaşma fırsat ve güçlükleri de beraberinde getirmiştir. Bilginin, ticaretin, en iyi uygulamaların ve insanın günlük uğraşlarının çeşitli unsurlarının paylaşılması için daha büyük fırsatlar ortaya çıkmaktadır. uluslararasılaşma, çok farklı kültür, inanç, gelenek, yaşam biçimi ve dünya görüşlerine sahip insanları bir araya getirdikçe kültürel çatışma, kültürel değişim, yanlış anlaşılma ve anlaşmazlıkların da görülme ihtimali artmıştır

Doğu medeniyetine baktığımızda kendine has özellikleri olduğunu görüyoruz. Bütünlüğüne ilişkin olarak eşsiz bir olguya sahiptir çünkü kültür ve uygarlık ile ilgili olarak birçok mirasın bir arada var oluşu ve yakınlığı ile karakterize edilir. Bu, toplumlarımızın gelişme potansiyeli için gerekli alanı oluşturacak olan bir Doğu medeniyetinin yeniden kurulmasının düşünülmesi ve bunun için çalışılması gerekliliğine sebebiyet verir.

Eğer uluslararasılaşma sürecinde birinci bileşen gevşek sınırların ve geri plana geçen egemenliğin ortaya çıkmasıysa, üçüncü bileşen uluslar arası şirketlerse, dördüncü bileşen sivil toplum örgütleriye ve beşinci bileşen ulusal devletlerin faaliyetlerini üstlenen uluslar arası organizasyonlarsa, ulusal değerlerle ifade edilen yüksek öğretimi nerede, hangi kavramlarla ve hangi inançlarla organize edeceğiz?

Üniversiteler ve uluslararası ilişkilerdeki Bilim ve teknolojik gelişmelerin yol açtığı ilerlemeler sayesinde iletişim devrimi ile küreselleşen dünyamızda bilgi çağı başlamış ve “Dünya İnsanı”, “Girişimcilik”, “Bilgi Toplumu” kavramları önem kazanmıştır. Bu kavramları benimsemiş insanları yetiştirmek için uluslararası akademik kalite ve standartlarda, çağdaş eğitim verilmesi öncü koşul olmuştur. Bilgi üretebilme sürecinin etkinliği ve verimliliği bireylerin ve toplumun doğrudan eğitim düzeyi ile ilgilidir. Eğitim düzeyi yüksek bireyler, insanlarla diyalog kurabilen, onlarla rekabet edebilen, birlikte çalışabilen ve bilgi üretebilen özelliklere sahiptirler. Bu özellikler “Dünya İnsanı”, “Girişimcilik” ve “Bilgi Toplumu” olabilmeyen başlıca koşullarıdır.

Ülkemizde söz konusu kavramlara haiz insan yetiştirilmesi ve sayısının arttırılması için hem yükseköğretim kurum ve kapasitelerinin, hem de akademik kalite standartlarının arttırılması gerekmektedir. Bu nedenle, devletin kendi imkânlarıyla kurduğu yükseköğretim kurumları yanında, vakıf üniversitelerinin kurulması ve bu yükseköğretim kurumlarının sayılarının hızla çoğalması ülkemiz yüksek öğretimi için önem arz etmektedir.

Yükseköğretimin globalleştirilmesi ve uluslararasılaşmasına dair duyulan ihtiyaç dünyanın gitgide artmakta olan birbirine bağımlı doğasından kaynaklanmaktadır. Uluslararasılaştırma beraberinde yükseköğretim ile ilgili enstitülere hem içerden hem dışarıdan değişimi getirmektedir. Bu süreçte üniversitelere çok önemli görevler düşmektedir. Çünkü bu kurumlar küreselleşmenin sosyal, kültürel ve çevresel etkilerini çalışan kişilere ev sahipliği yapmakta ve bu süreci alttan destekleyen politikaların oluşturulmasına katkıda bulunan liderleri ve karar mercilerini yetiştirmektedir. Fakat üniversiteler akademi dünyasına sunmuş olan oldukça az kaynakları ile sınırlıdır. Bu durum araştırma ve geliştirme alanındaki ortak çıkarları saptamayı ve ortak amaçları tanımlamayı hedefleyen devletler ve özel sektör ile stratejik işbirliklerinin oluşturulması için bir çağrı niteliğindedir. Uluslararası odaklı müfredat reformu ve uluslar arası araştırma ve geliştirme projelerine katılım uluslararasılaştırma süreci için olumlu olabilecek bir takım etkenlerdir.

Akademik yapılanmalarda ulusal inanç, kültür ve değerler ulusal eğitim sisteminin içerisinde mutlaka yer almalıdır. Evrensel dinlerin tamamında birey yani insan kâinatın varoluş sebebidir. İnsan hakları, insan ve toplum güvenliği İslam dini başta olmak üzere tüm dinlerin ortak özelliğidir. Bunun tersi davranış ve yapılanmalar İslam dışı ve İslam karşıtıdır.

Şu ana kadar İslam'ın Rönesans'ını başlatma girişimleri pek başarı elde edemedi. Bunun tabii ki bazı bariz sebepleri var. Ancak şunu söyleyebiliriz; 21. y.y.'da İslam'ın yeni bir yönelime ihtiyacı bulunmaktadır. Bu yönelimin ne olacağı, İslam ülkeleri bilim entelektüelleri tarafından oluşturulan ortak yaklaşım ile belirlenecektir. Yeni bilimsel gelişmeleri teşvik edebilen önemli din, geniş dünya görüşü sayesinde İslam'dır. İslam, evrenin sırlarının araştırılması ve yeni bilgilerin insanların refah ve mutluluğu için, kullanımlarına açılması için çağrıda bulunan önemli evrensel dindir. Bozulmamış haliyle İslam, Kuran-ı Kerim'in hükümlerinin tüm

zamanlarda uygulanması için sağlam bir temel teşkil ederken, günümüzde ise Müslüman mmet için planladığımız ilerleme yeniden tanımlanmış bir değerler ve inançlar sistemi yaratmak ve İslam'ın zllğn ortaya koymak amacıyla birçok açıdan içtihadı başvurulmaktadır. Zaman ve mekân giderek azalıyor. Yeni teknolojiler insanların zihniyetlerini yakalayıp geçiyor. Gençliğimiz tarafından araştırmacı sorular soruluyor, Bilim ve Felsefe bir araya getiriliyor. Bu şartlar altında yeniden düşünmek için çok zamana ihtiyaımız var.

Bu bağlamda İslam dini tüm dünya barışı için önemli bir şanstır. Bu yüce dinin mensupları buldukları ulusal veya uluslar arası arenada sadece bireysel ve toplumsal barışın, huzurun tarafı ve sağlayıcısı olmaları inandıkları dinlerinin gereğidir. İslam dininde Müslümanlara verilen emirlerde helal ve haram insana ve insanlığa asla zarar verilemeyeceğini hatta bireyin kendi vücut ve organlarından dahi dinen sorumlu olduğunu şart koşar. O zaman gerçek müminler buldukları her ortama barış, huzur ve demokratik bir ortam sağlarlar. Ekonomik, sosyal ve demokrasi alanlarında geri kalmış fakat İslam dinini benimsemiş ulusların içerisinden çıkan anti demokratik rejimler terör örgüt ve eylemlerinin asla İslam diniyle ilgisi olamaz. İslam bu tür rejim ve eylemleri şiddetle reddeder.